

Sygn. akt I ACa 1348/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2023 roku

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Wiesława Kuberska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2023 roku w Łodzi

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa D. P.

przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Sprawiedliwości

o zadośćuczynienie, odszkodowanie i rentę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 10 maja 2022 r., sygn. akt II C 72/17

- 1. oddala apelację;**
- 2. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu apelacyjnym;**
- 3. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz radcy prawnego R. M. kwotę 3.321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden) zł brutto tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt I ACa 1348/22

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 10 maja 2022 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, w sprawie z powództwa D. P. przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Sprawiedliwości o zadośćuczynienie i rentę, oddalił powództwo

(pkt 1), zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.000 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2), a także przyznał radcy prawnemu R. M. ze Skarbu Państwa kwotę 4.829,18 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi urzędu, którą nakazał wypłacić z Kasy Sądu Okręgowego w Łodzi (pkt 3)

(wyrok – k. 886 – 886 verte).

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na ustaleniach, które Sąd Apelacyjny w całości podzielił i przyjął za własne. Z ustaleń tych wynikało, że powód w dniu 21 maja 2014 r. przybył do Zakładu Karnego Nr 2 w Ł..

Jego skierowanie do ww. jednostki miało związek z możliwością podjęcia tam zatrudnienia nieodpłatnego od 10 lipca 2014 r., a następnie, od 12 grudnia 2014 r., zatrudnienia odpłatnego celem uzyskania środków pieniężnych umożliwiających wypełnianie ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego.

W dniu 8 lipca 2014 r. powód wystąpił do Dyrektora Zakładu Karnego Nr 2 w Ł. o wyrażenie zgody na podjęcie nieodpłatnej pracy na stanowisku wydającego posiłki. Z uwagi na fakt prawidłowego funkcjonowania powoda w warunkach osadzenia jego wnioski zostały zaopiniowane pozytywnie. Decyzją datowaną na dzień 9 lipca 2014 r. powód został skierowany do zatrudnienia w ZK Nr 2 w Ł. nieodpłatnie, na stanowisku wydającego posiłki, noszowego i sprząającego, w limicie do 90 godzin miesięcznie.

W oświadczeniu złożonym 9 lipca 2014 r. powód wyraził zgodę na nieodpłatne zatrudnienie go przy wykonywaniu prac porządkowych i pomocniczych na terenie Zakładu Karnego Nr 2 w Ł..

Od 10 lipca 2014 r. do 11 grudnia 2014 r. powód był zatrudniony nieodpłatnie jako osoba odpowiedzialna za wydawanie posiłków w bloku mieszkalnym, noszowy, sprząacz. Zatrudnienie na tożsamym stanowisku, jednak odpłatnie, datowane było na okres pomiędzy 12 grudnia 2014 r. a 14 lipca 2015 r.; zatrudnienie to wywołane było złożonym przez powoda wnioskiem.

Powód przed dopuszczeniem do pracy złożył oświadczenie, zgodnie z którym nie zadeklarował chęci przystąpienia do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Decyzją Dyrektora Zakładu Karnego Nr 2 w Ł. z 15 lipca 2015 r. doszło do zmiany stanowiska, na którym powód miał być zatrudniony; od 15 lipca 2015 r. został on skierowany do zatrudnienia na stanowisku pomoc kucharza, wydający posiłki, sprząający. Celem ww. zmiany była chęć zapewnienia powodowi świadczenia pracy w szerszym wymiarze czasowym (uprzednio był zatrudniony w wymiarze 6/8 etatu, po przeniesieniu natomiast – w wymiarze 7/8 etatu). Powód wykazywał swoje niezadowolenie w związku z ww. decyzją.

Zgodnie z procedurami panującymi w pozwanym Zakładzie Karnym przed dopuszczeniem do wykonywania pracy osadzeni zobowiązani byli do uczestnictwa w szkoleniach stanowiskowych (w wymiarze 8 godzin lekcyjnych) oraz szkoleniu z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy prowadzonym przez inspektora BHP. Dodatkowo, zobowiązani byli do poddania się badaniom lekarskim celem ustalenia ich zdolności do wykonywania pracy oraz badaniom sanitarno-epidemiologicznym. Szkolenia miały wymiar zarówno praktyczny, jak i teoretyczny. W trakcie ich trwania nowi pracownicy byli zapoznawani m.in. z obsługą maszyn, wykonywali oni również zadania wchodzące w zakres nowego stanowiska pod kontrolą instruktora. Prowadzenie szkoleń osadzonych rozpoczynających pracę w kuchni należało do obowiązków szefa kuchni. Świadczona przez nich praca odbywała się pod nadzorem funkcjonariuszy służby więziennej.

Ogólne szkolenie BHP powoda zostało przeprowadzone przez młodszego inspektora T. R. w dniu 11 lipca 2014 r., przed podjęciem przez powoda pierwszego zatrudnienia w Zakładzie Karnym.

Powód brał udział w szkoleniu wstępnym z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, co potwierdził własnoręcznym podpisem złożonym na karcie szkolenia. W program szkolenia wchodziła m.in. tematyka zagrożeń wypadkowych i zagrożeń dla zdrowia występujących w zakładzie pracy oraz podstawowe środki zapobiegawcze, zasady bezpieczeństwa związane z transportem wewnątrzzakładowym, czy postępowanie w razie wypadku. Szkolenie stanowiskowe zostało przeprowadzone 15 lipca 2015 r. przez pełniącego w dniu przeniesienia powoda do pracy w kuchni szefa kuchni

i zakończyło się ok. godz. 17.00.

W podobny sposób powód potwierdził swój udział w instruktżu dobrej praktyki higienicznej. Został on również zapoznany z instrukcją bezpiecznej pracy w kuchni oraz treścią instrukcji w zakresie wykonywania ręcznych prac transportowych, które były ogólnodostępne dla pracowników i znajdowały się przy wejściu do kuchni.

Powód przed objęciem stanowiska przeszedł niezbędne szkolenia, a jego zdarność do wykonywania pracy na nowym stanowisku została potwierdzona stosownymi badaniami lekarskimi z zakresu medycyny pracy oraz badaniami sanitarno-epidemiologicznymi. Swój udział w szkoleniach powód potwierdził złożonymi przez siebie na kartach szkolenia podpisami, które były dokonywane w obecności osób przeprowadzających szkolenia.

W dniu 16 lipca 2016 r. powód rozpoczął wykonywanie pracy w kuchni – do jego zadań miało należeć obieranie ziemniaków oraz warzyw na przygotowywane tego dnia posiłki.

Podczas porannej zmiany, na skutek podjęcia próby podniesienia wspólnie z innym osadzonym – A. S. pojemnika z zupą, doszło u powoda do urazu w obrębie kręgosłupa skutkującego pojawieniem się u niego dolegliwości bólowych w dolnej części pleców. Podczas wykonywania ruchu powód utrzymywał wyprostowaną postawę ciała, schylając się do pojemnika. Powód początkowo zakładał, że dolegliwość ta ma charakter przejściowy, w związku z czym nie informował o jej wystąpieniu przełożonych. Po wydaniu posiłków i zakończeniu pracy w więziennej kuchni osadzeni ok. godz. 13.15 zostali sprowadzeni do oddziału mieszkalnego.

W chwili zdarzenia szkodowego powód nie znajdował się w stanie nietrzeźwości, nie był również pod wpływem środków odurzających.

Zasady BHP obowiązujące w pozwanym Zakładzie Karnym przewidywały obowiązek przenoszenia naczyń z potrawami o masie przekraczającej 30 kg przez co najmniej dwie osoby. Instrukcje te znajdowały się w widocznym miejscu na terenie kuchni. W dniu zdarzenia funkcjonariuszem wyznaczonym do pełnienia obowiązków szefa kuchni był st. sierż. sztab. R. D..

Pomimo odczuwanego dyskomfortu powód nie zdecydował się na powiadomienie osób nadzorujących pracę osadzonych bezpośrednio po zajściu zdarzenia. Dopiero kolejnego dnia – 17 lipca 2015 r. zgłosił się do lekarza ambulatorium Zakładu Karnego. Podczas badania stwierdzono u niego zespół bólowy odcinka krzyżowo-lędźwiowego kręgosłupa. Powód nie zgłaszał lekarzowi, że jego uraz był związany z wykonywaniem pracy na rzecz pozwanego. Zastosowano u niego leczenie objawowe – niesterydowe leki przeciwbólowe oraz przeciwzapalne w formie zastrzyków.

W dniu 20 lipca 2015 r. powód po raz kolejny skorzystał z konsultacji lekarskiej w ambulatorium Zakładu Karnego świadczonej przez dr n. med. R. K., na skutek której zwolnienie od wykonywania pracy zostało przedłużone, zalecono także konsultację rehabilitacyjną.

Powód kolejny raz badaniu przez lekarza ambulatorium został poddany w dniu 27 lipca 2015 r., kiedy to zlecono mu wykonanie dodatkowej konsultacji neurologicznej. Specjalista neurolog po przeprowadzeniu badania rozpoznał u powoda dyskopatię odcinka L-S kręgosłupa oraz skoliozę, zalecił również leczenie farmakologiczne oraz dalszą rehabilitację.

W dniach od 17 lipca 2015 r. do 23 sierpnia 2015 r. powód przebywał na zwolnieniu lekarskim. W tym czasie przyjmował środki przeciwbólowe. Ograniczał również poruszanie się z uwagi na fakt, że potęgowało to występowanie dyskomfortu bólowego.

Badanie RTG kręgosłupa, przeprowadzone u powoda w dniu 27 lipca 2015 r., ujawniło występowanie u niego splotycznej lordozy oraz prawostronnej rotacyjnej skoliozy kręgosłupa. Dodatkowo rozpoznano obniżenie przestrzeni międzykręgowej L 5-S 1.

W dniu 2 września 2015 r. powód został skierowany na badania lekarskie do orzecznika specjalisty z zakresu medycyny pracy celem zweryfikowania możliwości wykonywania przez niego czynności na dotychczasowym stanowisku. Powód został skierowany na konsultację neurologiczną. W dniu 16 września 2015 r. lekarz orzecznik wyraził pisemną zgodę na kontynuowanie przez powoda zatrudnienia z tym zastrzeżeniem, że nie może on wykonywać czynności wiążących się z podnoszeniem przedmiotów o masie przekraczającej 5 kg.

Z dniem 17 września 2015 r. wobec powoda została wydana decyzja Dyrektora Zakładu Karnego Nr 2 w Ł. o cofnięciu zgody na zatrudnienie go

w tamtejszej jednostce z uwagi na informacje zawarte w orzeczeniu lekarskim

Nr (...), wydanym przez lekarza medycyny pracy. W jej treści nie podano przyczyny podjęcia rozstrzygnięcia.

Powód zaskarżył ww. decyzję o wycofaniu go z wykonywania pracy, co skutkowało wszczęciem postępowania skargowego. Po dokonaniu analizy zgromadzonej dokumentacji Okręgowy Inspektoriat Służby Więziennej w Ł. stwierdził brak podstaw do uznania zasadności skargi, stwierdzając legalność działań podjętych przez funkcjonariuszy Służby Więziennej.

W okresie osadzenia powoda w Zakładzie Karnym Nr 2 w Ł. nie było stanowisk pracy zgodnych z ograniczeniami powoda wynikającymi ze stanu jego zdrowia.

Skarga powoda na decyzję Dyrektora Zakładu Karnego Nr 2 w Ł.

z 17 września 2015 r. o zwolnieniu go z wykonywania pracy została uznana

w toku postępowania prowadzonego przez VI Wydział Penitencjarny Sądu Okręgowego w Łodzi (sygn. VI Pen.925/15) za bezpodstawną, wobec czego

Sąd orzekł o utrzymaniu zaskarżonej decyzji w mocy postanowieniem

z 15 października 2015 r.

Pismem z 20 października 2015 r., stanowiącym odpowiedź na wniosek powoda z 21 września 2015 r., został on poinformowany, że z uwagi na fakt braku stosowania do wykonywanej przez niego pracy przepisów prawa pracy (za wyjątkiem przepisów dotyczących czasu pracy, bezpieczeństwa i higieny pracy) nie jest możliwe wszczęcie przez Państwową Inspekcję Pracy postępowania celem ustalenia przyczyn odsunięcia go od wykonywanych obowiązków.

W dniu 3 listopada 2015 r. o wypadku powoda została poinformowana Państwowa Inspekcja Pracy, co skutkowało przeprowadzeniem kontroli

w pozwanym Zakładzie Karnym w dniach 6, 9 oraz 16 października 2015 r.

Po jej zakończeniu, w dniu 30 listopada 2015 r., została sporządzona karta wypadku, ustalająca m.in., że powód w chwili wypadku posiadał odpowiednie przeszkolenie z zakresu BHP, jak również aktualne badania lekarskie. Zdarzenie z 16 lipca 2015 r. zostało zakwalifikowane, jako wypadek przy pracy, nie stwierdzono, aby wyłączną jego przyczyną było udowodnione naruszenie przez poszkodowanego przepisów, spowodowane umyślnie, nieumyślnie lub na skutek rażącego niedbalstwa. W dniu 4 grudnia 2015 r. powód został zapoznany z treścią karty wypadku; nie zgłosił żadnych zastrzeżeń do zawartych w niej ustaleń.

W dniu 17 listopada 2015 r. u powoda przeprowadzono badanie RM kanału kręgowego i rdzenia w odcinku L-S, w opisie którego nie stwierdzono występowania zmian zwyrodnieniowych.

Orzeczeniem lekarskim wydanym przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w dniu 25 stycznia 2016 r. u powoda stwierdzono 5% stały uszczerbek na zdrowiu związany z utrzymującym się zespołem bólowym odcinka L-S kręgosłupa.

Kolejny rezonans magnetyczny, wykonany u powoda w dniu 16 marca 2016 r., ponownie nie wykazał występowania jakichkolwiek zmian zwyrodnieniowych.

Badanie przeprowadzone w dniu 23 maja 2016 r. przez dr. n. med. B. W. ujawniło u powoda zmiany zwyrodnieniowe stawów międzywyrostkowych, zwężających nieznacznie otwory mk.

Badanie USG przeprowadzone u powoda w dniu 24 marca 2017 r. wykazało występowanie u niego zwapnień w okolicach wyrostka kolczystego trzonu kręgu L5. Rozpoznanie to zostało potwierdzone w toku badania tomograficznego z 25 października 2017 r.

Orzeczeniem lekarskim wydanym przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych u powoda stwierdzono stały uszczerbek na zdrowiu na poziomie 10% ze wskazaniem, że naruszenie sprawności organizmu związane jest z pourazowym zespołem bólowym korzeniowym prawostronnym z niewielkim uszkodzeniem nerwu strzałkowego.

Po przeniesieniu do Zakładu Karnego w Ł. powód wykonywał pracę jako świetlicowy.

Na skutek zawiadomienia złożonego przez powoda w zakresie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariuszy służby więziennej polegającego m.in. na sfałszowaniu podpisu powoda pod dokumentami zawierającymi oświadczenie o odbyciu przez niego szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz użyciu ich jako autentycznych, wobec braku przesłanek dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa sierz. M. A. postanowieniem z 20 maja 2016 r. umorzył śledztwo. Decyzja ta została zatwierdzona przez prokuratora Prokuratury Rejonowej Łódź - Górna Gabrielę W. z dniem 31 maja 2016 r.

Na skutek zarządzenia wydanego przez Ministra Sprawiedliwości w dniu 19 listopada 2021 r. doszło do zniesienia Zakładu Karnego Nr 2 w Ł..

Analiza grafologiczna podpisu znajdującego się na karcie szkolenia z zakresu (...), wystawionej na nazwisko D. P., nie pozwalała na przyjęcie, że parafa znajdująca się na dokumencie w rzeczywistości nie pochodzi od powoda.

Z neurologicznego punktu widzenia u powoda już w okresie poprzedzającym wypadek występowały schorzenia kręgosłupa. W wyniku zdarzenia z 16 lipca 2015 r. doszło do zaostrzenia objawów istniejącej już od 2003 r. rwy kulszowej prawostronnej. Skutkiem urazu był nawrót u powoda dolegliwości bólowych. Nie można stwierdzić, aby zmiany w tkankach nieokreślonego pochodzenia (stwierdzone w przeprowadzonym u powoda badaniu z 24 marca 2017 r.) miały jakkolwiek związek z urazem, jakiego powód doznał podczas swojego pobytu w pozwanym Zakładzie Karnym.

Brak w niniejszej sprawie podstaw do uznania jakichkolwiek nieprawidłowości w postępowaniu medycznym podjętym po zdarzeniu. Badania wykonane u powoda w dniach 17 listopada 2015 r., 16 marca 2016 r. oraz 23 maja 2016 r. nie wykazywały istotnych odchyłeń od normy. Nie jest prawdopodobne, aby na skutek opisywanego przez powoda przebiegu urazu z 2015 r. doszło do odłamania wyrostka kolczastego. Aktualny stan zdrowia powoda pozwala na przyjęcie wystąpienia u niego długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 5%.

U powoda występuje prawidłowe przewodzenie nerwowe we włóknach ruchowych prawego nerwu strzałkowego i piszczelowego; brak jest cech świadczących o ich uszkodzeniu.

Brak jest przesłanek pozwalających na stwierdzenie, że na skutek zdarzenia z 16 lipca 2015 r. u powoda doszło do wystąpienia urazu kręgosłupa, nie stwierdzono u niego obecności odłamków kostnych. Dolegliwości bólowe, jakie wystąpiły u powoda, w świetle wskazań chirurgicznych, były spowodowane rwą kulszową, z którą powód zmagają się od 2003 r. Dolegliwości te były związane z aktywowaniem występującego już wcześniej u powoda schorzenia; przyczyna zewnętrzna (dźwignięcie ciężaru ok 30 - 40 kg) nałożyła się na przyczynę wewnętrzną – rwę kulszową prawostronną.

Objawy opisane w badaniu ultrasonograficznym powoda z 24 marca 2017 r., stwierdzające organizowanie się ropnia na poziomie wyrostka kolczystego kręgu L5 ze zwapnieniami w jego obrębie, jak również występowanie przetoki pomiędzy jamą ropnia a powierzchnią skóry, pozostają bez związku ze zdarzeniem, z którego powód wywodzi swoje roszczenie.

Z punktu widzenia chirurgicznego brak jest podstaw do stwierdzenia u powoda stałego uszczerbku na zdrowiu, nie wymagał on również leczenia chirurgicznego w związku z ww. zdarzeniem.

Sąd Okręgowy w tak zilustrowanym stanie sprawy nie znalazł podstaw do uwzględnienia powództwa. W szczególności stwierdził, że powód nie wykazał przesłanek decydujących o możliwości przyznania mu zadośćuczynienia za cierpienia, jakich doznał w wyniku zdarzenia z 16 lipca 2015 r., a zwłaszcza związku przyczynowego pomiędzy doznawanymi na skutek tego zajścia dolegliwościami a wykonywaną przez niego na rzecz pozwanego pracą. Sąd miał tu na uwadze opinie biegłych lekarzy z zakresu neurologii i chirurgii, z których wynika, że powód już wcześniej zmagał się ze schorzeniami kręgosłupa,

a wystąpienie u niego zespołu bólowego w następstwie zdarzenia z 16 lipca

2015 r. miało charakter wtórny – było spowodowane przyczyną wewnętrzną (rwą kulszową), której objawy na skutek zastosowania przez powoda nieprawidłowej techniki podnoszenia ponownie się uaktywniły. Jednocześnie Sąd Okręgowy nie podzielił twierdzeń powoda, jakoby przed rozpoczęciem czynności na stanowisku pomocy kucharza nie został on odpowiednio przeszkolony. Pozwany w toku sprawy przedstawił bowiem opatrzone podpisem powoda dokumenty świadczące o odbyciu przez niego odpowiednich szkoleń i zapoznaniu go z wymogami BHP. Choć powód podważał wiarygodność tych dokumentów wskazując, że podpisy te zostały podrobione przez funkcjonariuszy służby więziennej, to jednak wersję tę wykluczyła dopuszczona jako dowód w sprawie ekspertyza grafologiczna.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił również zarzutu powoda, jakoby odsunięcie go od wykonywania pracy z uwagi na ograniczenie możliwości wykonywania przez niego obowiązków wymagających podnoszenia przedmiotów o masie przewyższającej 5 kg stanowiło przejaw jego dyskryminacji, w czym kierował się z jednej strony orzeczeniem lekarza, który zastrzegł ze względu na stan zdrowia powoda tego rodzaju ograniczenia, z drugiej zaś brakiem w Zakładzie Karnym

Nr 2 w Ł. stanowisk zgodnych z ograniczeniami zdolności powoda do pracy.

Ponadto, zważywszy na brak udowodnienia przez powoda okoliczności przemawiających za ustaleniem zwiększonych wydatków na przyszłość oraz fakt bezpłatnego korzystania przez niego w warunkach osadzenia w Zakładzie Karnym z opieki medycznej i wyżywienia, Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do przyznania mu dochodzonej pozewem renty.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu zostało wydane w oparciu o art. 102 k.p.c.

(uzasadnienie zaskarżonego wyroku – k. 894 – 901 verte).

Powód zaskarżył opisany wyrok w całości apelacją, w której zarzucił:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 445 § 1 i 444 § 1 i 2 w zw. z art. 417 § 1 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że

w okolicznościach niniejszej sprawy nie doszło do naruszenia obowiązków przez pozwanego skutkujących szkodą na zdrowiu i cierpieniem powoda, które uzasadniają zasądzenie na jego rzecz zadośćuczynienia oraz renty,

2) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i uznanie za wiarygodne zeznań świadków powołanych przez stronę pozwaną (pracowników i reprezentantów pozwanego) i pominięcie zeznań powoda oraz dowodów przez niego powołanych, w tym części wyników badań lekarskich, orzeczeń lekarzy orzeczników ZUS, wniosków z opinii biegłego neurologa,

3) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że:

- powód w dniu 15 lipca 2015 r. przeszedł szkolenie BHP oraz stanowiskowe, co potwierdził własnoręcznym podpisem, podczas gdy w rzeczywistości takich szkoleń pozwany nie przeprowadził, a widniejąca na kartach szkolenia parafy nie są podpisami powoda,

- u powoda na skutek zdarzenia z 16 lipca 2015 r. nie doszło do urazu i nie wystąpił związany z tym zdarzeniem uszczerbek na zdrowiu, podczas gdy w rzeczywistości wskutek podnoszenia w pracy ciężaru powód doznał urazu kręgosłupa niezwiązanego z jakimkolwiek istniejącym schorzeniem powoda,

- na skutek wypadku w pracy powód doznał 5% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nakazuje przyjąć, że u powoda wystąpił 10% trwały uszczerbek na zdrowiu,

4) naruszenie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. o opłatach za czynności radców prawnych.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie zaś o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, a także o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego

(apelacja – k. 906 – 909).

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie oraz zwrot kosztów, które poniósł na tym etapie sporu (k. 918 – 921).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wywiedziona w tej sprawie apelacja, ograniczając się do powtórzenia twierdzeń, jakie do tej pory zostały rozważone, nie wykazała nieprawidłowości zaskarżonego orzeczenia i nie dostarczyła podstaw umożliwiających podważenie dotychczasowej oceny powództwa.

Sąd Okręgowy w ramach materiału dowodowego udostępnionego przez strony poczynił właściwe ustalenia, wyrażając wnioski, które nie pozostawały w sprzeczności z zasadami logiki rozumowania czy doświadczenia życiowego i nie ukazywały błędów natury faktycznej, a wobec tego czyniły zadość rygorom wynikającym z art. 233 § 1 k.p.c. Wziął przy tym pod uwagę wszystkie znaczące dla wyjaśnienia istoty sporu dowody. Tym samym, wbrew wyobrażeniom skarżącego, nie dopuścił się uchybień w procesie gromadzenia materiału dowodowego i wartościowania mocy poszczególnych dowodów będących źródłem rekonstrukcji stanu faktycznego determinującego kierunek rozstrzygnięcia, ani też błędów w stosowaniu przepisów prawa materialnego przy dokonywaniu subsumcji wyprowadzonych z tych dowodów ustaleń.

Skarżący kwestionując dotychczasową ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poprzestał na zaprezentowaniu wyłącznie subiektywnych ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie korzystnej dla siebie oceny dowodów, co z góry pozbawiało jego działania oczekiwanego skutku. Przyjmuje się, że jeśli tylko z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza rygorów swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dawały się wysnuć wnioski odmienne. Jedynie wtedy, gdy dostrzegalny jest brak logiki w wysnuwaniu wniosków ze zgromadzonego materiału dowodowego lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza reguły logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być podważona. Wymagane jest więc wykazanie, że sąd uchybił podstawowym regułom służącym

ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułem logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (wyrok SN z 16 grudnia 2005 r., III CK 314/05), gdyż tylko to może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów.

Skarżący powyższemu obowiązkowi jednak nie sprostał. Tak samo nie wykazał, by w pozostającym w dyspozycji Sądu I instancji materiale zachodziły braki uniemożliwiające wyrokowanie.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że z perspektywy treści opinii powołanych w sprawie biegłych sądowych wniosek powoda

o dopuszczenie dowodu z opinii instytutu ekspertyz sądowych, ewentualnie z opinii innego biegłego lekarza neurologa, zmierzał wyłącznie do przedłużenia postępowania, podobnie jak wniosek o dopuszczenie dowodu z badania scyntygraficznego kości – odcinka lędźwiowego kręgosłupa powoda z zastosowaniem izotopu pierwiastka promieniotwórczego. Z kolei zeznania świadków A. F. (który w spornym okresie nie był zatrudniony w pozwanym Zakładzie Karnym) i D. Z. oraz złożona przez powoda dokumentacja lekarska, której treść wskazywała jedynie na podejrzenie występowania u niego zmian zwyrodnieniowych, bez potwierdzenia ich występowania w jakimkolwiek stopniu, były nieistotne dla rozpoznania niniejszej sprawy.

W konsekwencji Sąd Okręgowy trafnie uznał, że w stanie faktycznym tej sprawy nie ma przesłanek mogących przemawiać za tym, że w związku

z wykonywaniem pracy przez powoda na rzecz Zakładu Karnego Nr 2 w Ł. doszło u niego do urazu fizycznego, który mógłby uzasadnić dochodzone pozwem roszczenia. Sąd w tym zakresie powołał się na złożone do akt sprawy opinie biegłych lekarzy z zakresu neurologii i chirurgii, z których jasno

wynikało, że u powoda nie wystąpił uraz kręgosłupa w podanych przez niego okolicznościach, a zdarzenie z 16 lipca 2015 r. tylko uaktywniło dolegliwości bólowe pod postacią zespołu bólowego odcinka lędźwiowo – krzyżowego kręgosłupa, wywołanego przyczyną wewnętrzną, tj. zdiagnozowaną u powoda w 2003 r. rwą kulszową prawostronną. Wobec tego Sąd Okręgowy właściwie i całkowicie zasadnie, na podstawie obiektywnych dowodów, przyjął, że

próba udźwignięcia przez powoda ciężkiego przedmiotu spowodowała wyłącznie ponowne ujawnienie się tych dolegliwości, nie stanowiła zaś ich źródła. Wbrew twierdzeniom apelującego wniosek ten nie stoi w sprzeczności z przedłożonymi przez niego dokumentami w postaci orzeczeń lekarzy orzeczników ZUS, gdyż orzeczenia te określają jedynie aktualny stan zdrowia powoda i nie wskazują

na źródło uszczerbku na jego zdrowiu. Z tego punktu widzenia nieistotne jest, że stwierdzony w nich uszczerbek na zdrowiu początkowo został określony na 5%, a następnie na 10%.

Jednocześnie nie sposób zgodzić się ze skarżącym, że pozwany celowo naraził go na niebezpieczeństwo dla zdrowia, po czym je zignorował, skoro ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że powód sam zabiegał o zatrudnienie w warunkach izolacji penitencjarnej, został przeszkolony do pracy na danym stanowisku, co potwierdził własnoręcznymi podpisami (argumenty o ich podrobieniu były zwykłą polemiką z wnioskami wywiedzionymi przez Sąd Okręgowy z opinii grafologicznej, której mocy dowodowej skarżący nie usiłował nawet obecnie podważyć, a przez to nie wymagały ponownej analizy), nie zgłosił od razu po zdarzeniu doznawanych dolegliwości bólowych, następnego dnia, gdy udał się z ich przyczyny do lekarza, nie wskazał, by jego uraz był związany z wykonywaniem pracy w Zakładzie Karnym, a czynności podejmowane wówczas przez pozwanego w zakresie opieki medycznej zostały należycie przedsięwzięte, co skutkowało zapewnieniem powodowi odpowiednich, stosownych do okoliczności, świadczeń medycznych. Działania pozwanego w zakresie odsunięcia go od pracy również były tego przykładem i były spowodowane dbałością o niepogarszanie się jego stanu zdrowia, a nie przejawem zarzucanej w pozwie dyskryminacji. Nie zmienia to faktu, że pozwany wobec braku odpowiednich stanowisk nie był w stanie zapewnić powodowi, przy ograniczeniach wskazanych w orzeczeniu lekarskim z 16 września 2015 r., innej pracy.

Niezależnie od powyższego trafna pozostaje ocena Sądu Okręgowego, że powód nie wykazał przesłanek zasądzenia renty na zwiększone potrzeby, skoro po pierwsze w świetle zaferowanych przez niego dowodów nie ma takich potrzeb, za których powstanie pozwany miałby ponosić odpowiedzialność, a po drugie przebywając w warunkach osadzenia penitencjarnego wszystkie koszty związane z jego utrzymaniem ma finansowane ze Skarbu Państwa i nie stoi przed koniecznością ich samodzielnego ponoszenia.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd Apelacyjny nie znalazł wskazań do udzielenia powodowi poszukiwanej przez niego ochrony prawnej i stosownie do art. 385 k.p.c. oddalił przedstawioną apelację, a dzieląc stanowisko Sądu I instancji o potrzebie sięgnięcia do regulacji art. 102 k.p.c., odstąpił całkowicie od obciążenia go kosztami postępowania apelacyjnego poniesionymi przez stronę pozwaną.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w tym stadium postępowania był § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 2 in principio w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U.2019.68 t.j.).

Tytułem zakończenia należy wskazać, że kwestia wysokości wynagrodzenia przyznanego w pierwszej instancji dla pełnomocnika reprezentującego powoda z urzędu pozostaje poza interesem apelującego w zaskarżeniu wyroku zawierającego w tym przedmiocie stosowne postanowienie i w związku z tym powinna być podniesiona w zażaleniu samego pełnomocnika, którego w tej sprawie nie wywiedziono. Poza tym pogląd, że pełnomocnikom świadczącym stronom pomoc z urzędu należy przyznawać wynagrodzenie w wysokości określonej w rozporządzeniach regulujących stawki pełnomocników z wyboru, który choć jest spotykany w orzeczeniach sądów, nie ma utrwalonego charakteru i nie jest jednolicie przez sądy przyjmowany, a argumenty odwołujące się do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2020 r. w sprawie SK 66/19 są wątpliwe, jako że zastosowane w sprawie regulacje nie stanowiły przedmiotu wyrażonej w nim oceny, nie zostały uznane za niekonstytucyjne, ani nie utraciły mocy (przedmiot oceny Trybunału Konstytucyjnego z punktu widzenia zgodności z ustawą zasadniczą stanowił jedynie § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, Dz. U. poz. 1801, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia do 2 listopada 2016 r.).